

Сила духу - не просто слова! Сила духу - це правда жива!

СИЛА ДУХУ

Видається з вересня 2003 року
10 березня 2026 року

Всеукраїнська організація
«СОЮЗ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ УКРАЇНИ»

№ 10 (1062)

Європейський день терапії мови і мовлення

Терапія мови і мовлення в Україні від початку формувалася як сучасна, україноцентрична професія, інтегрована у міжнародну професійну спільноту та заснована на практиках, що базуються на доказах.

Саме тому 6 березня ми разом із європейською професійною родиною та Європейською асоціацією терапії мови і мовлення (ESLA) відзначаємо Європейський день терапії мови і мовлення. Україна є активною частиною цієї спільноти з 2021 р.

2025 рік став знаковим для професії в Україні. Сьогодні ми можемо з гордістю говорити про появу перших сертифікованих терапевтів мови і мовлення та студентів магістерського рівня, які невдовзі стануть першими магістрами за цим напрямком.

Як формувалась професія в Україні.

- 2020 рік - ухвалено Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я» (№1053-IX), який уперше визначив терапію мови і мовлення як складову системи реабілітації та закріпив роль терапевта мови і мовлення у відновленні комунікації та ковання.

- 2021 р. - постановою Кабінету Міністрів №1268 визначено роль терапевта мови і мовлення у мультидисциплінарній реабілітаційній команді, професійні обов'язки та організацію роботи фахівця.

- 2021 р. - у Національному класифікаторі професій (ДК 003:2010) з'являється професія «2229.2 - терапевт мови і мовлення», що закріплює її як окрему професію у сфері охорони здоров'я.

- 2021 р. - Україна приєднується до ESLA, а з 2022 р. стає членом IALP — Міжнародної асоціації логопедії та фоноаудіології.

- 2023 р. - затверджено кваліфікаційні характеристики професії, визначено межі діяльності та вимоги до входу в професію.

- 2024 р. - затверджено стандарт вищої освіти за спеціалізацією 227.03 «Терапія мови і мовлення» у межах спеціальності

«Терапія та реабілітація».

- 2025 р. - затверджено професійний стандарт «Терапевт мови і мовлення», який визначає компетентності, межі професійної діяльності та робить професію зрозумілою для системи охорони здоров'я і роботодавців.

У 2025 р. також з'явилися перші сертифіковані терапевти мови і мовлення, підготовлені за програмою інтенсивної спеціалізації у Національному медичному університеті ім. О.О. Богомольця та Івано-Франківському національному медичному університеті.

Програма була інтегрована у міжнародну професійну спільноту: до викладання долучилися фахівці з Великої Британії, США, Швейцарії, Бельгії та Австралії.

Восени 2025 р. Івано-Франківський національний медичний університет отримав ліцензію МОН на відкриття магістерської програми «Терапія мови і мовлення».

Професія, яку створюють люди.

Розвиток терапії мови і мовлення - це не лише нормативні рішення, а передусім люди, які змінюють систему.

Важливу роль у цьому процесі відіграє ГО «Українське товариство терапії мови і мовлення», а також широка мережа партнерів - професійних спільнот, державних інституцій та міжнародних організацій.

Розвиток нових професій у реабілітації - відповідь на виклики часу. А їхній престиж формують сильна нормативна база, якісна освіта і професійна спільнота.

Тетяна ЛОМАКІНА,
радниця - уповноважена
Президента України з безбар'єрності

Анонс

2 стор.

Безбар'єрний підхід
щодо дітей

3 стор.

Виплати за програмою
«Зимова підтримка»,
які не були здійснені
наприкінці 2025 року

4-5 стор.

Посилюємо співпрацю
з ПРООН в питанні розвитку
соціальних послуг

6 стор.

Основні питання щодо
ВПЛ та вакцинації проти
ВПЛ-інфекції

7 стор.

Доступність державних
сайтів в Україні

**КОЖЕН ПЕРЕДПЛАТНИК
Є АКТИВНИМ УЧАСНИКОМ
РУХУ ЗА ПРАВА ЛЮДЕЙ
З ІНВАЛІДНІСТЮ**

*Передплата на незалежну
українську газету «Сила духу»
триває протягом всього року!*

Всеукраїнська газета «Сила
духу» - друг, порадник та кон-
сультант людей з інвалідністю
та усіх небайдужих.

На сторінках видання розгля-
даються питання соціального
та юридичного захисту, пра-
цевлаштування та освіти,
реабілітації та дозвілля людей
з інвалідністю. А ще - пора-
ди психологів, кухарів, та
астрологів.

Будьте з «Силою духу»!

Читайте нас!
Передплатуйте нас!

РАЗОМ МИ СИЛА!

Безбар'єрний підхід щодо дітей

Коли говоримо про безбар'єрність, важливо чітко розуміти: діти потребують окремої уваги та спеціально вибудованих рішень. Вони значною мірою залежать від дорослих, сім'ї та того, наскільки узгоджено працюють між собою медична, освітня і соціальна системи.

На цьому наголошує Сергій Худа - фізичний терапевт Дитячої лікарні Святого Миколая Першого медоб'єднання Львова та амбасадор безбар'єрності від МОЗ України.

За його словами, бар'єри для дітей виникають не лише у фізичному просторі. Часто вони пов'язані зі складними маршрутами отримання допомоги, роз'єднаністю сервісів та надмірним навантаженням на сім'ю, яка змушена самостійно координувати підтримку.

Саме тому окремим орієнтиром розвитку - каже Сергій Худа - має стати системний фокус на дитині та її родині.

Безбар'єрний підхід щодо дітей передбачає:

- узгоджену взаємодію між медичною, освітньою та соціальною системами;
- безперервність підтримки дитини на етапах зростання;
- зрозумілі та передбачувані маршрути отримання допомоги для сім'ї;
- посилення спроможності батьків як повноправних партнерів команди;
- доступність послуг у громаді, наближених до місця проживання.

Ключове повідомлення у межах реалізації проекту: «Безбар'єрність — це коли можеш пройти шлях підтримки без перешкод», що відповідає головним засадам всеукраїнської кампанії соціальних змін «Безбар'єрність — це коли можеш».

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

В Україні розширили доступ до безоплатного планового стентування судин серця

Із 2026 р. планове стентування так само стає безоплатним для пацієнта, як і ургентне — у межах Програми медичних гарантій: саму послугу закладам оплачує Національна служба здоров'я України (НСЗУ), а необхідні медичні вироби централізовано закуповує держава.

Зокрема, йдеться про 17 позицій медвиробів, які наразі є в наявності у закладах охорони здоров'я та використовуються для надання кардіологічної допомоги.

У 2025 р. Медичні закупівлі України (МЗУ) закупили понад 76 тисяч стент-систем різних типів. Частину виробів уже поставили в лікарні, наступна поставка очікується у другому кварталі року.

Станом на 15 лютого у медзакладах країни є понад 8,5 тисяч стент-систем із лікувальним покриттям для стандартних уражень, 15,6 тисяч — для множинних уражень та близько 12 тисяч стент-систем для лікування складних і кальцинованих уражень коронарних судин. Усі ці медичні вироби можуть використовуватися як для ургентних, так і для планових втручань.

Ішемічна хвороба серця залишається однією з найпоширеніших хронічних патологій в Україні. Станом на 2025 р. із діагнозом хронічної ішемічної хвороби серця живуть понад 3,6 млн українців, і лише за минулий рік цей діагноз уперше встановлено 662 тисячам людей. Водночас у 2025 р. зареєстровано 36 678 випадків інфаркту міокарда, що демонструє ризики тяжких ускладнень за відсутності своєчасного лікування.

Не всі пацієнти з ішемічною хворобою серця потребують стентування — у багатьох випадках достатньо медикаментозної терапії та зміни способу життя. Однак частині людей із вираженим звуженням судин необхідне планове відновлення кровотоку.

Зазначимо, що для самих медзакладів затвердили методичні рекомендації щодо планування та розрахунку потреби у медичних виробах для стентування коронарних судин у межах програми медичних гарантій.

Нині допомогу при гострому інфаркті міокарда із проведенням стентування надають майже 90 закладів охорони здоров'я. Кількість таких послуг щороку зростає: у 2024 р. стентування при гострому інфаркті міокарда отримали 24,2 тис. пацієнтів, тоді як у 2025 р. цю послугу надали вже 27,5 тис. громадянам. На оплату спеціалізованої медичної допомоги при гострому інфаркті міокарда у 2025 р. НСЗУ спрямувала 1,5 млрд грн.

Пацієнти можуть перевірити наявність медичних виробів у конкретних лікарнях через інформаційно-аналітичний дашборд на сайті Медичних закупівель України — для цього необхідно перейти на вкладку «Залишки» та обрати назву відповідного медвиробу.

Нині в Україні є 79 закладів охорони здоров'я, де можна пройти безоплатне планове стентування. Перелік доступний за посиланням.

Як отримати послугу з безоплатного планового стентування?

- Зверніться до сімейного лікаря або до лікуючого лікаря.
- Пройдіть необхідні обстеження.
- У разі підтвердження показань — отримайте направлення та зверніться до медзакладу із визначеного переліку.

Наголошуємо, що планове стентування при ішемічній хворобі серця є безоплатним — у межах Програми медичних гарантій. Якщо вам відмовляють у цій послугі, обов'язково звертайтеся за одним із номерів:

- Гаряча лінія НСЗУ: 16-77

- Гаряча лінія МОЗ України: 0800 505 201

Важливо, що ключовим завданням залишається профілактика серцево-судинних захворювань і раннє виявлення ризиків їх виникнення. Саме з цієї метою в Україні з 1 січня 2026 р. запрацювала національна програма «Скринінг

здоров'я 40+». Вона передбачає безоплатні профілактичні обстеження для своєчасного виявлення факторів ризику та запобігання розвитку ускладнень.

Нагадаємо, що у 2026 р. серцево-судинні захворювання є одним із ключових пріоритетів для системи охорони здоров'я, тому фінансування кардіологічної допомоги суттєво зросло: 1,5 млрд грн передбачено на допомогу при гострому інфаркті міокарда.

Оновлено і підхід до оплати кардіохірургічних втручань — зокрема, тариф на коронарне шунтування при високій складності зріс до 205,6 тис. грн, при помірній — до 175,8 тис. грн, із окремим акцентом на розвиток дитячої кардіохірургії.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

Виплати за програмою «Зимова підтримка», які не були здійснені наприкінці 2025 року

Уряд врегулював питання виплат за програмою «Зимова підтримка», які не були здійснені наприкінці 2025 року. Ті, хто подав заяви вчасно, отримають належні 6 500 грн у 2026 році.

Йдеться про одноразову грошову допомогу для найбільш вразливих категорій, серед яких:

- діти, над якими встановлено опіку чи піклування;
- діти з інвалідністю у прийомних сім'ях і ДБСТ;
- діти з малозабезпечених родин;
- діти та особи з інвалідністю I групи з числа ВПО;
- одиноки пенсіонери.

Наразі вже виплачено 2,43 млрд грн для 374 тисяч отримувачів. Водночас виплата допомоги не була проведена на частині українців. Загальна потреба в коштах для забезпечення виплати всім отримувачам, яким встановлено це право в 2025 році, складає 329 686,5 тис. грн — це підтримка для більш ніж 50 тисяч людей. «Ті, хто подав заяви вчасно та має встановлене ПФУ право на допомогу, отримають її у повному обсязі найближчим часом», — зазначив Міністр соціальної політики, сім'ї та єдності Денис Улютин.

Прес-служба Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

Компенсація за ноутбуки та смартфони для працівників з інвалідністю: Уряд готує зміни

Кабінет Міністрів України готує зміни до механізму надання компенсацій роботодавцям та самозайнятим особам за адаптацію робочих просторів для людей з інвалідністю. Про це повідомляє Віталій ГОРОДНІЙ, провідний юрист-аналітик LIGA ZAKON. Відповідний проєкт постанови розроблено з метою розширення доступу до програми, підвищення прозорості та запровадження нових запобіжників від нецільового використання коштів.

Розширення кола отримувачів. Згідно з проєктом, програма охопить нові категорії працівників. Відтепер роботодавці зможуть отримати компенсацію за працевлаштування осіб з інвалідністю I та II групи з числа молоді, які приймаються на роботу вперше. Окрема увага приділена ветеранам: бізнес отримає відшкодування, якщо облаштує місце для працівника, який повернувся з військової служби та через набуту інвалідність був переведений на іншу посаду за його згодою. Крім того, фізичні особи-підприємці (ФОП) та особи, які провадять незалежну професійну діяльність і мають інвалідність, зможуть компенсувати витрати на облаштування власного робочого місця.

Нові фінансові та адміністративні вимоги. Для бізнесу запроваджуються чіткіші критерії щодо формату працевлаштування та оплати праці. Компенсація надаватиметься виключно за облаштування основного місця роботи. При цьому роботодавець повинен забезпечити працівнику заробітну плату в розмірі не нижче півтора мінімальної заробітної плати, встановленої законом на день прийняття рішення про виплату. Для ФОПів обов'язковою умовою є

сплата єдиного соціального внеску (ЄСВ) за останній звітний період.

Також розширено перелік медичних документів, якими роботодавець може обґрунтувати потребу в закупівлі того чи іншого обладнання. Окрім індивідуальної програми реабілітації, прийматимуться висновки ерготерапевтів, фізичних терапевтів, лікарів реабілітаційної медицини або інклюзивно-ресурсних центрів.

Обмеження щодо закупівлі техніки. Міністерство економіки деталізувало правила придбання комп'ютерної техніки та засобів зв'язку, які необхідні для виконання службових обов'язків. Відшкодуванню підлягатиме виключно нове обладнання, яке було придбане після укладення трудового договору. Щоб уникнути зловживань, встановлено

Продовження на наступній сторінці

Початок на попередній сторінці

граничні ліміти на покриття таких витрат:

- не більше 20% від фактичної вартості придбаного обладнання - для комп'ютерної техніки (ноутбуки, планшети, мобілоки);

- не більше 10% від вартості - для мобільних телефонів (смартфонів).

Посилення контролю та підстави для відмови. Ключовою новацією для роботодавців стане обов'язковий попередній огляд облаштованого робочого місця регіональним центром зайнятості. Такий огляд може проводитися дистанційно - шляхом фото- чи відеофіксації або в режимі онлайн-відеоконференції. Бізнес повинен надати згоду на цю процедуру ще на етапі подачі заяви. Ненадання доступу для

перевірки є прямою підставою для відмови у компенсації.

Крім того, держава відмовить у виплаті, якщо допоміжні засоби були придбані у пов'язаних осіб (відповідно до норм Податкового кодексу), або якщо на момент прийняття рішення працівник вже був звільнений. Також унеможлиблюється подвійне фінансування: компенсацію не нададуть ФОПам, які вже отримали державні кошти на переобладнання транспортних засобів для осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Очікується, що запропоновані зміни стимулюватимуть створення інклюзивного середовища в компаніях, зробивши процес використання коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування більш адресним та прозорим.

Уряд розширив напрями використання коштів гуманітарного рахунку для допомоги цивільним

6 березня, Уряд прийняв постанову, розроблену Мінсоцполітики з метою удосконалення механізму використання коштів гуманітарного рахунку, відкритого Міністерством у Національному банку.

Документом передбачено уточнення напрямів спрямування коштів, а також визначення чітких процедур їх використання з метою своєчасного, адресного та ефективного надання допомоги цивільному населенню в умовах воєнного стану, підвищення довіри донорів та створить умови для подальшого залучення добровільних внесків на підтримку найбільш вразливих категорій населення.

Зокрема, передбачається розширення напрямів використання коштів гуманітарного рахунку, серед яких:

- надання одноразової грошової допомоги з контролем

цільового використання коштів та без нього;

- грошові виплати особам, постраждалим від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією РФ;

- забезпечення сімейних форм виховання меблями, побутовою технікою та іншими предметами тривалого вжитку;

- оплата послуг із психосоціальної підтримки та адаптації

населення до кризових ситуацій; капітальний ремонт або реконструкція приміщень, закупівля меблів, побутової техніки та інших предметів тривалого вжитку для Центрів життєстійкості та місць тимчасового проживання ВПО;

- реалізація інших заходів допомоги цивільному населенню, визначених Мінсоцполітики разом з партнерами.

Прес-служба Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України

**ІНФОРМУЄ директорка Департаменту соцзахисту населення
Полтавської ОДА Людмила КОРНІЄНКО**

Посилюємо співпрацю з ПРООН в питанні розвитку соціальних послуг

Важливим рушієм розвитку соціальних послуг, підвищення їх доступності та запровадження нових форм соціальної роботи є реалізація ініціатив у партнерстві з міжнародними партнерами та донорськими організаціями.

Особливого значення така співпраця набула в період війни, адже до вже звичних факторів уразливості додалися нові категорії населення, яке постраждало від агресії ворога

та потребує соціальної підтримки.

Одним із партнерів області є Програма розвитку ООН з відновлення та розбудови миру (UNDP Ukraine/ПРООН в Україні) у співпраці з якою лише за останні роки вдалось зміцнити соціальну сферу області завдяки створенню Навчально-тренінгового центру соціальної роботи, запровадження 5 мобільних служб соціально-побутового обслуговування одиноко проживаючих громадян у віддалених населених пунктах, відкрити Простори соціальної адаптації в 5 територіальних громадах.

Враховуючи позитивний відгук серед отримувачів послуг та сталість реалізованих ініціатив, наразі спільно з партнерами відпрацьовується масштабування успішних кейсів, які насамперед спрямовані на посилення спроможності громади надавати послуги відповідно до потреб своїх мешканців.

Про це та інші кейси говорили в Департаменті соціального захисту населення ОВА під час зустрічі Директорки Департаменту Людмили Корнієнко з аналітикою ПРООН з розвитку соціальних сервісів Наталією Білюкіною.

У фокусі уваги залишаються розвиток мобільних соціальних сервісів, поширення практики надання транс-

портних послуг «Соціального таксі», підтримка процесів соціальної адаптації та формування життєстійкості через простори, розвиток послуги підтриманого проживання для окремих категорій осіб.

Попередньо ініціатива буде спрямована на підтримку 7 громад, попередньо обраних донором та розрахована на реалізацію в 2026-2028 роках.

З метою формування загального бачення та готовності громад-учасниць до майбутньої реалізації компонентів, потреб мешканців в тій чи іншій послугі, проведення соціального зрізу, а також наявності спроможного надавача соціальних послуг та відповідного матеріально-технічного забезпечення, Директорка Департаменту Людмила Корнієнко провела бриф нараду з представниками громад учасниць.

«На сьогодні як ніколи відчутна підтримка міжнародних партнерів в питаннях розвитку соціальних послуг. Тому наше спільне завдання не розпорошувати увагу на всі напрямки, а чітко визначити які ми маємо пріоритетні потреби, що для цього треба посилити та вдосконалити. Зараз має сформувати загальну картину щодо реалістичності та затребуваності в

реалізації компонентів співпраці з ПРООН, а головне хто: які категорії, в яких населених пунктах, з яким запитом будуть отримувачами цих послуг.

Далі спільно з представниками ПРООН вже будуть організовані точкові виїзди до всіх громад задля реалізації подальших кроків. Проект не короткостроковий, має як тверду (примітка: передача обладнання, транспортних засобів тощо), так як і м'яку складову. Тому втратили таку можливість по залученню грантових коштів в розвиток ваших громад ми не маємо жодного морального права. Впевнена у Вашій зацікавленості та сумлінності в роботі над цим питанням» - підкреслила Людмила Корнієнко під час наради з представниками тергромад.

Безперечно, кожна ініціатива повинна «йти» від потреб мешканців, тобто від бачення та спроможності громади в подальшому забезпечувати функціонування сервісу.

Універсального пакету підтримки немає, адже те, що вкрай нагально для однієї громади, може бути не актуальним для іншої. Працюємо спільно над визначеною метою.

РОЗ'ЯСНЕННЯ НСЗУ

Грип, ГРВІ та COVID:

ЯК ДІЯТИ В СЕЗОН ПІДВИЩЕНОЇ ЗАХВОРЮВАНOSTІ

Захворюваність на респіраторні інфекції має сезонні коливання, і в окремих регіонах спостерігається їх ріст. Загалом, від початку епідемічного сезону (з 29 вересня 2025 р. до 22 лютого 2026 р.) на ГРВІ перехворіли 2 714 722 людини, зареєстровано 20 946 випадків COVID.

Тож, сьогодні нагадуємо що робити при симптомах, коли звертатися до лікаря та яка медична допомога доступна за Програмою медичних гарантій.

Пацієнтам з грипом, ГРВІ та COVID надається безоплатна медична допомога в закладах, що мають договір із НСЗУ.

На первинному рівні:

- консультація сімейного лікаря / терапевта / педіатра
- направлення на обстеження
- медичне спостереження
- вакцинація

У разі ускладнень:

- госпіталізація за медичними показами
- необхідні обстеження та лікування у стаціонарі
- ургентна допомога

Якщо ви захворіли:

1. Зверніться до свого сімейного лікаря. Телефоном або прийдіть на прийом — лікар оцінить стан і визначить подальші кроки.

2. Дотримуйтеся рекомендацій. У більшості випадків грип, ГРВІ та COVID лікуються амбулаторно. За потреби лікар може призначити додаткові обстеження або протівірусні препарати.

3. Викликайте 103, якщо відчуваєте: задишку, біль у грудях, порушення свідомості, судом.

Профілактика — передусім. Вакцинація — це найефективніший захист. Щеплення суттєво знижує ризик тяжкого перебігу та ускладнень. Особливо це важливо для людей із груп ризику.

У групі підвищеного ризику: люди віком 65+, маленькі діти, вагітні, люди з хронічними захворюваннями, особи з ослабленим імунітетом,

Також дотримуйтеся базових правил:

Національна служба
здоров'я України

- регулярне миття рук
- провітрювання приміщень
- уникання людних місць у період підйому захворюваності
- достатній сон та збалансоване харчування
- залишатися вдома при перших симптомах

І ще одне важливе нагадування. Якщо ви досі не обрали свого сімейного лікаря або змінили місце проживання — варто подати декларацію. Це спрощує комунікацію з лікарем і дозволяє отримувати медичний супровід без зайвих пошуків у період хвороби.

Обрати лікаря можна незалежно від місця реєстрації — у будь-якому закладі, який має договір з НСЗУ, скориставшись дашбордом «Електронна карта місць надання первинної медичної допомоги».

Крім того, зручно подати декларацію онлайн — через Кабінет пацієнта.

Також ви можете звернутися за консультацією щодо подання декларації до контакт-центру НСЗУ за номером 16-77 (пн-чт з 9:00 до 18:00, у п'ятницю до 16:45).

РОЗ'ЯСНЕННЯ НСЗУ

195 центрів ментального здоров'я: безоплатна допомога по всій Україні

Центри ментального здоров'я — це простір безпечної, конфіденційної та фахової допомоги. Тут людина може отримати повноцінну спеціалізовану підтримку, а за потреби команда Центру допомагає не лише медично, а й психосоціально — визначає потребу у соціальних сервісах, сприяє адаптації та поверненню до активного життя. Послуги є безоплатними для пацієнтів за ПМГ.

У 2025 році послуги за пакетом «Психосоціальна та психіатрична допомога дорослим та дітям, що організовується центрами ментального (психічного) здоров'я та мобільними мультидисциплінарними командами» надавали 160 закладів. За рік допомогу в них отримали 114 257 пацієнтів, із них 24 637 - діти до 18 років.

Це люди, які зверталися через тривожність, наслідки тяжкого стресу, депресивні стани, порушення сну, розлади адаптації, ускладнене горювання та інші стани, що потребують професійної підтримки.

У 2026 р. мережа Центрів розширилася. До роботи долучилися нові заклади — наразі їх 195 по всій Україні. З них найбільше: 15 — у м.Київ, серед областей 18 — у Дніпропетровській, по 12 — у Київській та Івано-Франківській, по 11 — у Харківській та Одеській, 10 — у Тернопільській. Центри функціонують на базі багатопрофільних лікарень.

В межах послуги пацієнту безоплатно гарантовані: консультація психіатра, психолога чи психотерапевта, діагностика, формування індивідуального плану лікування та подальший супровід. За потреби підтримка надається мультидисциплінарними командами за місцем проживання. Допомогу можуть отримати як пацієнти, які звернулися самостійно, так і ті, кого направив сімейний лікар або надавач психосоціальної допомоги.

Знайти заклад можна скориставшись дашбордом “Укладені договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій” або зателефонувавши 16-77.

СЬОГОДЕННЯ

Основні питання щодо ВПЛ та вакцинації проти ВПЛ-інфекції

До оновленого Національного календаря профілактичних щеплень включено вакцину проти вірусу папіломи людини (ВПЛ) для дівчат віком 12–13 років. Медичний директор Національний інститут раку Арман Качарян відповідає на основні питання щодо ВПЛ та вакцинації проти ВПЛ-інфекції.

- У чому специфіка, підступність та небезпека ВПЛ?

- Це одна з найпоширеніших вірусних інфекцій у світі. Існує понад 200 типів цього вірусу, і більшість людей інфікується ним хоча б раз у житті. Людина навіть може не знати про це, оскільки перебіг може бути безсимптомним.

Низькоонкогенні типи ВПЛ викликають бородавки або ж конділоми, а от високоонкогенні — можуть призводити до раку. Зокрема, 99% випадків раку шийки матки спричинені саме ВПЛ-інфекцією. Також ВПЛ може спричинити рак анального каналу, ротоглотки, статевих членів, вульви, піхви.

Водночас у 90% людей організм контролює інфекцію та «вилікується» самостійно. Разом з тим, в деяких випадках інфекція залишається та може спричинити онкологічне за-

хворювання.

- Як запобігти захворюванню?

- Вакцинація є найдієвішим способом захисту від ВПЛ. У вакцинованих дівчат ризик раку шийки матки знижується на ~86 %, якщо вакцинацію проведено до 16 років, і на ~68 %, якщо вакцинацію зроблено у віці 17–19 років. <https://shorturl.at/JLHdl>

У оновленому Календарі профілактичних щеплень передбачена можливість безоплатної вакцинації для дівчат віком 12-13 років найсучаснішою 9-валентною вакциною.

- Навіщо вакцинувати дітей проти інфекції, що передається переважно статевим шляхом, з 12 років, якщо вони ще не живуть статевим життям?

- Робити щеплення варто до появи вірусу в організмі, тобто до початку статевого життя, а не після. В ранньому віці імунна система краще формує захисну відповідь, а ефективність вакцини є максимальною.

- Чи можна довіряти вакцинні ВПЛ, якщо в інтернеті багато негативних відгуків про неї?

- Вакцину проти ВПЛ почали застосовувати у світі ще в 2006 році. З цього часу було використано понад 500 мільйонів доз ВПЛ-вакцин у різних країнах і проведено численні дослідження їхньої безпеки. В оглядах після впровадження вакцини не було виявлено жодних тривожних сигналів щодо безпеки, а побічні ефекти, як і у більшості вакцин, були легкими та короточасними (наприклад, біль у місці ін'єкції).

- Чому за державний кошт вакцинація наразі лише для дівчаток 12–13 років?

- Це стратегічне рішення для порятунку життів в умовах обмежених ресурсів. Водночас вакцинація рекомендована також хлопцям і дорослим за кошти місцевих програм або власний кошт.

Прес-служба Міністерства охорони здоров'я України

ТОЧКА ЗОРУ

Доступність державних сайтів в Україні

Ще кілька років тому доступність державних сайтів в Україні була радше винятком, ніж правилом. Сьогодні ситуація помітно змінюється.

За результатами моніторингу 100 сайтів органів виконавчої влади за 2025 р., уже 52 ресурси мають достатній або високий рівень базової доступності. Для порівняння: кількість сайтів із високим рівнем доступності за рік зросла більш ніж у чотири рази — з 7 у 2024 р. до 29 у 2025-му.

Це означає, що все більше державних онлайн-ресурсів стають зрозумілими й зручними для різних користувачів — зокрема для людей з порушеннями зору.

Ще один показник змін: 16 державних сайтів у 2025 році отримали максимальні 10 балів за базову доступність. А найбільший прогрес за рік продемонстрували сайти Рівненської, Закарпатської, Івано-Франківської, Донецької та Тернопільської обласних адміністрацій.

Під час оцінювання експерти перевіряють десять ключових елементів доступності. Серед них — достатня контрастність тексту, альтернативні описи для зображень, зрозумілі підписи для кнопок і форм, а також можливість керувати сайтом за допомогою клавіатури.

Цього року також уперше провели поглиблене оцінювання сайтів-лідерів за 50 критеріями міжнародних настанов WCAG 2.1. Рівень відповідності вимогам склав від 78% до 94%.

Крім того, вперше оцінили доступність популярних мобільних застосунків — зокрема Дії, застосунку Державної служби зайнятості, «Київ Цифровий», «Моя податкова» та Helsi. Поки що лише 20% версій застосунків мають високий

рівень доступності, але сам факт такого аналізу - важливий крок до системної роботи у цьому напрямі й можливість побачити точки росту.

Підвищення цифрової доступності — частина ширшої роботи зі створення безбар'єрного простору в Україні. Зокрема, у 2022 році набув чинності державний стандарт вебдоступності, заснований на міжнародних настановах WCAG 2.1.

Зараз вже в Комітеті Верховної Ради проект Закону України про цифрову доступність. Після прийняття цього законопроекту стандарт доступності стане обов'язковим не лише для державних сайтів, а й для комерційних і сайтів органів місцевого самоврядування.

Тетяна ЛОМАКІНА, радниця - уповноважена Президента України з безбар'єрності

Всесвітній день боротьби з ожирінням

4 березня - Всесвітній день боротьби з ожирінням, який слугує нагадуванням про проблему, яка стосується кожного - незалежно від віку, країни чи способу життя.

Найбільше занепокоєння виникає через дітей. За останні десятиліття поширеність ожиріння серед дітей шкільного віку у світі зросла з 4% у 1975 р. до майже 20% у 2022-му. Особливо стрімко ці показники збільшуються в країнах із низьким та середнім рівнем доходу.

Ожиріння, набуте в дитячому віці, часто зберігається і в дорослому житті. Воно підвищує ризик розвитку цукрового діабету, серцево-судинних захворювань та деяких видів раку.

В Україні фактично майже кожна четверта дитина молодшого шкільного віку вже має проблему з масою тіла. Близько 23% дітей віком 6–8 років мають надлишкову масу тіла. Із них 9,13% хворіють на ожиріння, а 2,63% — на важке ожиріння. Це дані першого в Україні дослідження поширеності дитячого ожиріння COSI (Childhood Obesity Surveillance Initiative), проведеного в межах Європейської ініціативи ВООЗ.

Чому саме 8 мільярдів причин? Сьогодні у світі майже 3 мільярди людей (зокрема 159 мільйонів дітей) живуть із надлишковою масою тіла та ожирінням. За прогнозами, до 2035 року ця цифра може зрости до 4 мільярдів. Якщо половина

населення планети житиме з надлишковою масою тіла, це впливатиме на всіх — навіть на тих, хто не має цієї проблеми. Адже йдеться про зростання поширеності неінфекційних хвороб, навантаження на систему охорони здоров'я, економічні втрати та зниження якості життя в громадах.

Профілактика та лікування ожиріння приносять користь кожному. Йдеться не лише про індивідуальні рішення, а й про створення умов, у яких здоровий вибір стає простішим.

Для людей віком від 40 років є додаткова можливість запобігти розвитку тяжких хвороб, одним із факторів ризику яких є ожиріння — національна програма «Скринінг здоров'я 40+».

Під час скринінгу визначають індекс маси тіла, оцінюють артеріальний тиск та інші показники, які дозволяють оцінити ризик розвитку серцево-судинних захворювань і цукрового діабету та своєчасно отримати рекомендації щодо зміни способу життя або лікування.

Всесвітній день боротьби з ожирінням — це нагода переосмислити підходи: менше стигматизації, більше підтримки; більше профілактики з раннього віку; рівний доступ до допомоги для кожного. Адже 8 мільярдів причин діяти - це 8 мільярдів людей, чиє здоров'я має значення.

Центр громадського здоров'я

АСТРОЛОГІЧНИЙ ПРОГНОЗ НА НАСТУПНИЙ ТИЖДЕНЬ

ОВЕН. Попереду тиждень уважної та відповідальної роботи. Це час внутрішнього налаштування, чесності та повернення до себе — без ілюзій. Керівники та підприємці мають навести лад у колективі та переглянути ефективність роботи команди. Настав час виправити минулі недоліки, внести необхідні зміни та, за потреби, розпрощатися з тими, хто не приносить користі справі.

ЛЕВ. В особистій сфері помітні позитивні зміни. Але багато представників вашого знака будуть повністю поглинуті організаційними та господарськими завданнями. Про просування вперед поки що говорити рано — зараз важливо довести до кінця вже розпочаті справи. Керівники й підприємці зможуть повернутися до давніх питань, пов'язаних із нерухомістю чи спрямованих на розширення бізнесу.

СТРИЛЕЦЬ. Багато хто задумується про зміни місця проживання. Подружжя і партнери зможуть спільно вирішити господарські питання, виявляючи терпіння і взаємну підтримку. Після тривалих обговорень цілком імовірно досягнення домовленостей. Якщо виникне потреба матеріально підтримати близьку людину, зробіть це без вагань — подяка і тепла реакція не змусять на себе чекати.

ТЕЛЕЦЬ. Цікавою особливістю тижня стане повернення людей, з якими контакти нещодавно перервалися. Намагайтеся спиратися не тільки на довіру, а й на ретельну перевірку фактів. Фінансова ситуація видається доволі сприятливою. Доходи надходитимуть регулярно, а загальний рівень надходжень може помітно збільшитися. Окрім звичних джерел заробітку, можливе повернення старих боргів.

ДИВА. Цього тижня для реалізації ваших планів може знадобитися участь партнерів, що мають фінансові ресурси і серйозний професійний потенціал. Переговори можуть тривати майже весь березень і завершитися лише у квітні. Це пов'язано з ризиком затримок і повторного обговорення одних і тих самих питань. Приводів для занепокоєння немає — прискорити події однаково не вдасться.

КОЗЕРІГ. У професійній сфері цей тиждень може виявитися не надто результативним. Доведеться повернутися до активної роботи, до того ж завдання можуть не виправдати ваших очікувань. У цей час нерідко виникають перенесення зустрічей, затримки у справах і відсутність потрібних людей. Період більше підходить для відпочинку, саморозвитку та спілкування з близькими.

БЛИЗНЮКИ. Цього тижня багато процесів просуваються повільніше, ніж зазвичай, і супроводжуються затримками. У цьому є і позитивний бік — з'явиться можливість спокійно проаналізувати ситуацію і внести потрібні корективи. Службовці можуть зіткнутися із залаштунковими інтригами в робочому середовищі. Також можливі розмови про нову роботу або підвищення на поточному місці.

ТЕРЕЗИ. Люди з минулого можуть стати надійними помічниками. Контакти з колегами з інших міст і країн складаються доволі успішно. Не є винятком поява ідей щодо запуску проєктів за межами вашого регіону. У службовців у цей час увага може переключитися на сімейні та побутові справи. Дехто вирішить узяти відпустку або кілька вихідних, щоб спокійно зайнятися особистими питаннями.

ВОДОЛІЙ. Керівники та підприємці зможуть зустрітися з колишніми колегами і співробітниками, обговорюючи формування нової команди. До неї можуть увійти як нові фахівці, так і перевірені люди з минулого. Тим, хто замислюється про переїзд або відкриття бізнесу за межами свого регіону, корисно використовувати цей період для спокійних неформальних зустрічей і зміцнення ділових зв'язків.

РАК. Намагайтеся краще зрозуміти переживання і потреби близької людини, а вона, зі свого боку, виявить готовність їти назустріч. Водночас від вас вимагатиметься більше гнучкості та терпіння. Іноді розумніше поступитися і зайняти спокійнішу позицію, ніж наполягати на своєму. Ця порада однаково корисна і для подружжя, і для закоханих. Вони можуть спробувати відновити співпрацю.

СКОРПІОН. Фінансові теми займуть значну частину періоду. У деяких ситуаціях матеріальну підтримку надасть партнер або близькі родичі. В особистій сфері також зростає кількість побутових завдань. Можливі операції з нерухомістю — продаж, оренда, капітальний ремонт. Подружжя, яке перебуває у процесі розлучення, може почати розподіляти майно, насамперед житло.

РИБИ. Бажання потішити близьких або дозволити собі зайві закупівлі може призвести до перевищення бюджету. Особливо варто уникати імпульсивних витрат. Люди, які перебувають у шлюбі, приділятимуть багато уваги дітям. Можливі зустрічі з родичами, які живуть в іншому місті. Багато хто вирушить у поїздку і зможе провести час яскраво і приємно. Краще обирати вже знайомі напрямки.

ПРЯМУЄМО

РАЗОМ

G | M | F

Transatlantic Foundation

Випуск створено за фінансової підтримки

Європейського Союзу та Німецького фонду

Маршалла Сполучених Штатів Америки –

Transatlantic Foundation (GMF TF).

Його зміст є виключною відповідальністю

Полтавського регіонального осередку

Громадська організація «Всеукраїнська

організація Союз осіб з інвалідністю України»

і не обов'язково відображає погляди

Європейського Союзу та/або GMF TF.

erim

Equal Rights & Independent Media

PROELECT

PROMOTING ACCOUNTABILITY IN ELECTORAL PROCESSES

Газета

«Сила духу»

Реєстраційний № KB 13063-1947 PR

Засновники: ПОО ВО СОІУ, ВО СОІУ

Видається за підтримки ВО СОІУ

Адреса редакції: 36000, м. Полтава, вул. Соборності, 45, кімната 105.

тел/факс (0532)56-95-60.

Головний редактор: Сергій Чумак.

E-mail: sergiy229@ukr.net gazeta-sd@ukr.net

Редакція не завжди поділяє точку зору авторів публікації. Автор несе повну відповідальність за достовірність інформації.

Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати матеріали.

Підписний індекс: 91664

Віддруковано: м. Вінниця, вул. Гетьмана Мазепи, 12-б.

Тел.: (0432) 55-63-97, 55-63-98.

Підписано до друку: 09.03.2026 р.

Тираж: згідно заявки.

Замовлення: № 26 13 10